

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права
«Затверджую»

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4

Завідувач кафедри
 /Перегуда Є.В./

«19» червня 2021 р.

Розробник сидабуса
 /Сердюк Н.А., Єгоров В.В./

СИЛАБУС Історія держави і права України

1) Шифр за освітньою програмою: ОК4
2) Навчальний рік: 2021-2022
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: I
11) Контактні дані викладачів: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977 Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити На основі загальної середньої освіти
14) Мета курсу: полягає у тому, щоб дати майбутнім юристам знання про загальні закономірності та характерні особливості виникнення, функціонування, зміни різних типів і форм держави і права українського народу на всіх етапах його розвитку.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК3 СК7 СК8 СК11 СК13
2.	ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК7 СК8 СК11 СК13

Завідувач кафедри

_____ /Перегуда Є.В./

«19» червня 2021 р.

Розробник силабуса

_____ /Сердюк Н.А., Єгоров В.В./

СИЛАБУС Історія держави і права України

1) Шифр за освітньою програмою: ОК4
2) Навчальний рік: 2021-2022
3) Освітній рівень: перший рівень вищої освіти (бакалавр)
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань: 08 «ПРАВО»
6) Спеціальність, назва освітньої програми: 081 «Право», «Будівельне та містобудівне право»
8) Статус освітньої компоненти: обов'язкова
9) Семестр: I
11) Контактні дані викладачів: проф., д.ю.н. Сердюк Н.А. E-mail: serdyuk.na@knuba.edu.ua; serdyuk_natalia@ukr.net Контакти: (097)968-53-34; Профіль на сайті КНУБА: http://www.knuba.edu.ua/?page_id=47977 Ауд. 431 Центрального корпусу КНУБА
12) Мова викладання: українська
13) Пререквізити На основі загальної середньої освіти
14) Мета курсу: полягає у тому, щоб дати майбутнім юристам знання про загальні закономірності та характерні особливості виникнення, функціонування, зміни різних типів і форм держави і права українського народу на всіх етапах його розвитку.

15) Результати навчання:				
№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, контрольна робота, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК3 СК7 СК8 СК11 СК13
2.	ПРН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК7 СК8 СК11 СК13

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4

3.	ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК7 СК8 СК11
4.	ПРН5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК2 СК3 СК7 СК8 СК13
5.	ПРН6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК13 ЗК14 СК2 СК3 СК7 СК8 СК13
6.	ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК2
7.	ПРН8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного і всебічного встановлення певних обставин.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК7 СК8 СК11 СК13
8.	ПРН13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК13 ЗК14 СК7 СК8
9.	ПРН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК3 СК7 СК8 СК11 СК13
10.	ПРН18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК2 СК7 СК8 СК13
11.	ПРН19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 ЗК13 СК2 СК7 СК8

Шифр спеціальності 081	Назва спеціальності, освітньої програми «Право», «Будівельне та містобудівне право»	Сторінка 1 з 4		
12.	ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК3 ЗК13 ЗК14 СК2 СК3 СК7 СК8 СК13
13	ДПРН2. Знати правові механізми реалізації владних рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері містопланування та містобудування.	Обговорення під час занять, захист індивідуального завдання, есе	Лекція, практичні заняття	ІК СК2 СК7 СК8 СК13 ДСК1 ДСК3

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

зміст основних правових понять (правотворчість, система джерел права, правозастосування, правотлумачення, правовий вплив, правова система);

основні властивості основних правових явищ, що вивчаються;

закономірності функціонування та тенденції розвитку відповідних правових явищ;

основні сучасні проблеми функціонування і розвитку правових явищ та шляхи їх вирішення;

структуру суспільного ладу та правове становище різних прошарків населення у різні історичні

періоди;

систему, повноваження державної влади та управління в різні історичні періоди;

судову систему та особливості судочинства в різні історичні періоди;

джерела права та їх основні положення в різні історичні періоди;

розвиток та основні положення галузей права в різні історичні періоди;

основні закономірності виникнення, розвитку і функціонування права та держави, які становлять теоретичне та методологічне підґрунтя у відношенні до галузевих і міжгалузевих юридичних наук.

вміти:

застосовувати знання в практичних ситуаціях, пов'язаних із становленням державно-правових явищ в Україні

вміти здійснювати аналіз та узагальнення, з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки історичних явищ, історичних подій і процесів

орієнтуватися в історичних явищах і процесах, володіти й оперувати правовою інформацією відповідно до потреб практичної діяльності

виважено оцінювати роль суб'єктивних і об'єктивних чинників в історичному процесі, подіях і явищах вітчизняної історії;

ефективно використовувати новітні історичні концепції, архівні матеріали з історії української державності і права, основні праці вітчизняних і зарубіжних істориків, присвячених актуальним проблемам історії української державності і права;

виявляти проблеми функціонування та розвитку правових явищ;

пропонувати шляхи та способи їх розв'язання;

обґрунтовувати свою позицію, спираючись на наукові аргументи;

давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;

планувати свою професійну самоосвіту, самовдосконалення й саморозвиток, нести персональну відповідальність;

володіти:

навичками критичного аналізу явищ і процесів, розвитку аналітичних умінь, здатності до теоретичних узагальнень.

16) Структура курсу:

Лекції, год.	Практичні заняття, год.	Лабораторні заняття, год.	Курсовий проект/ курсова робота РГР/Контрольна робота	Самостійні робота здобувача, год.	Форма підсумко- вого контролю
40	40		контрольна робота - 1	70	залік, іспит
Сума годин:				150	
Загальна кількість кредитів ECTS				5	
Кількість годин (кредитів ECTS) аудиторного навантаження:				80	

17) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції, практичні:

МОДУЛЬ І

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ОСНОВНІ РИСИ РАБОВЛАСНИЦЬКОГО, РАННЬОФЕОДАЛЬНОГО ТА СТАНОВО – ПРЕДСТАВНИЦЬКОГО ПРАВА В УКРАЇНІ

Змістовний модуль 1

Зародження державності і права у східних слов'ян.

Тема 1. Предмет, методи дослідження, завдання та місце «Історія держави і права України» в системі суспільних наук. Найдавніші державні утворення та право на території Північного Причорномор'я і Приазов'я (середина I тис. до н. е. – V ст. н. е.)

Тема 2. Становлення та розвиток державності і права у східних слов'ян. Державно-правові інститути давньоруської держави – Київської Русі (IV ст. – XII ст.)

Практичне заняття 1

1. Формування державності у східних слов'ян. Виникнення Київської держави.
2. Суспільний лад Київської Русі. Права та обов'язки окремих верств населення.
3. Організація влади і управління Київської Русі:
 - а) вищі органи управління;
 - б) місцеві органи управління.
4. Судові органи та судовий процес у Київській Русі.

Практичне заняття 2

1. Правова система Київської Русі: загальна характеристика та особливості. Джерела права: звичаєве право, Руська правда; церковні статuti; міжнародні договори; князівське законодавство; рецепція іноземного права.

2. Характеристика цивільного права:
 - а) право власності;
 - б) право зобов'язань (основні види договорів, їх зміст та оформлення);
 - в) сімейно-шлюбне право;
 - г) право спадщини.
3. Основні риси кримінального права:
 - а) поняття і види злочинів;
 - б) мета і система покарань.

Тема 3. Держава і право на території Південно-Західної Русі в період політичної в період політичної роздробленості. Політико-правові інститути Галицько-Волинського князівства (XII – пер. пол. XIV ст.)

Практичне заняття 3

1. Державно-правові ознаки феодальної роздробленості.
2. Органи державної влади Галицько-Волинської держави.
3. Правове становище різних верств населення Галицько-Волинської держави.
4. Право Галицько-Волинської держави.

Змістовний модуль 2

Держава та право України періоду пізнього Середньовіччя

Тема 4. Державний устрій і право на території Південно-західної Русі в період подолання феодальної роздробленості. Політико-правові інститути в українських землях, що знаходились під владою Великого князівства Литовського, Польського королівства та Речі Посполитої (кінець XIV ст. – перша половина

XVII ст.)

Практичне заняття 4

1. Суспільний лад та правове становище українських земель, що входили до складу Великого князівства Литовського і Польського Королівства та Речі Посполитої.
2. Органи влади та управління в українських землях в кінці XIV – першої половини XVII ст.
3. Характеристика судових органів:
 - а) центральні судові органи;
 - б) місцеві суди;
 - в) копні суди.

Практичне заняття 5

1. Джерела права Князівства Литовського і Польського Королівства:
 - а) загальнодержавні грамоти;
 - б) обласні та волосні грамоти;
 - в) міські грамоти та збірники магдебурзького права.
2. Систематизація права:
 - а) Судебник 1468 р.;
 - б) Литовські статuti редакції 1529 р., 1566 р., 1588 р.;
 - в) Устава на волоки 1557 р.
3. Джерела права, що діяли на українських землях у складі Речі Посполитої (XVI-XVIII ст.):
 - а) Королівські статuti та конституції;
 - б) Постанови Вального Сейму;
 - в) Артикули Генріха Валуа 1573 р.;
 - г) Ординація Війська Запорізького 1638 р.

МОДУЛЬ II

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ОСНОВНІ РИСИ КОЗАЦЬКОГО ПРАВА. ПРАВО
ГЕТЬМАНСЬКОЇ УКРАЇНИ**

Змістовний модуль 3

Державність і право України у козацькі часи.

Тема 5. Суспільно-політичний устрій і право України у період народно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького. Суспільно-політичний лад і право козацько-гетьманської держави.

Практичне заняття 6

1. Народно-визвольна війна під керівництвом Б.Хмельницького: причини, характер та особливості.
2. Зміни в суспільному ладі України в період Гетьманщини.
3. Формування державного механізму Української держави:
 - а) адміністративно-територіальний поділ (реформа Богдана Хмельницького);
 - б) вищі органи влади та управління;
 - в) місцеві органи влади та управління;
 - г) збройні сили;
 - д) судові органи.
4. Джерела права, що діяли в українських землях у другій половині XVII–XVIII ст.:
 - а) звичаєве (козацьке) право;
 - б) нормативні акти автономної влади;
 - в) джерела права польсько-литовського походження (Конституція Речі Посполитої 1791 р.);
 - г) збірники права міського самоуправління (магдебурзького права);
 - д) нормативні акти царського законодавства;
 - е) джерела церковного права.
5. Найважливіші інститути окремих галузей права:
 - а) характеристика цивільного права (право власності; право зобов'язань (основні види договорів, їх зміст та оформлення), сімейношлюбне право, право спадщини);
 - б) основні риси кримінального права (поняття і види злочинів; мета і система покарань);
 - в) характер та особливості судового процесу.

МОДУЛЬ III

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО ІМПЕРСЬКОГО ПЕРІОДУ
КІНЕЦЬ XVIII – ПОЧАТОК XX СТ.СТ.**

Змістовний модуль 4

Державність та право України в умовах двох імперій.

Тема 6. Суспільно-політичний лад і право на території України у складі Російської імперії. Буржуазні реформи 60-70-х років в Росії та їх вплив на суспільний і державний лад України.

Практичне заняття 7

1. Характеристика джерел права :
 - а) звичаєве право;
 - б) офіційне право.
2. Передумови, мета та основні завдання і напрями буржуазних реформ Російської імперії 60-70-х рр. XIX ст.
3. Причини і наслідки загально-імперських кодифікаційних робіт (друга пол. XIX - поч. XX ст.):
 - а) Звід законів Російської імперії редакції 1842р., 1857 р. ;
 - б) Уложення про покарання кримінальні та виправні 1845р., 1866 р., 1885 р.
4. Причини, підготовка та хід селянської реформи, її юридичні акти.
5. Земська 1864 р. і міська 1870 р. реформи в Україні та їх юридичне оформлення.

Практичне заняття 8

1. Причини проведення судової реформи 1864 р. та особливості її проведення в Україні.
2. Законодавче забезпечення судової реформи 1864 р.
3. Реформована судова система.
4. Вдосконалення прокуратури і зародження адвокатури і нотаріату.
5. Кодифікація права друга пол. XIX - поч. XX ст. :
 - а) Статут цивільного судочинства 1864р. ;
 - б) Статут кримінального судочинства 1864р. ;
 - в) Уложення кримінальне 1903р.
6. Наслідки судової реформи і проведення контрреформ 70-80 рр.

Тема 7. Суспільно-політичний лад і право України в період з початку XX ст. до 1917 р.

Практичне заняття 9

1. Зміни в державному ладі. Особливості еволюції самодержавства.
2. Зміни у суспільних відносинах Росії у 1900-1917 рр..
3. Основний зміст та історичне значення царських маніфестів від 6 серпня і 17 жовтня 1905 рр., Основних законів Російської імперії від 23 квітня 1906 р. та інших актів з питань державного устрою, змін у адміністративному та кримінальному законодавстві.
4. Столипінська аграрна реформа, її юридичне оформлення і порядок проведення. Особливості впровадження аграрної реформи в Україні.

Тема 8. Суспільно-політичний лад і право західноукраїнських земель у період австрійського панування (1772-1918 рр.)

Практичне заняття 10

1. Суспільний лад західноукраїнських земель у період австрійського панування
2. Державний лад західноукраїнських земель у період австрійського панування
3. Кодифікаційні роботи в Австро-Угорщині в кінці XVIII – першій половині XIX ст. та їх вплив на розвиток правової системи західноукраїнських земель.
4. Наслідки кодифікації права в Галичині, Буковині та Закарпатті.

МОДУЛЬ IV

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ В РЕВОЛЮЦІЙНИЙ ПЕРІОД 1917 – 1921 Р.Р.

Змістовний модуль 5

Новітня історія держави та права України

Тема 9. Державно-політична криза 1916-1917 рр. в Росії та її вплив на суспільний та державний лад і право України.

Практичне заняття 11

1. Передумови відродження української державності.
2. Державний устрій і право УНР:
 - а) Центральна Рада: етапи діяльності та еволюція її юридичного статусу;
 - б) організація центральної і місцевої державної влади і місцеве самоврядування;
 - в) законодавча діяльність;
 - г) судова система.
3. Українська держава за Гетьманату П.П.Скоропадського:

- а) організація центральної і місцевої адміністрації;
- б) законодавство;
- в) судова система і судочинство.

Тема 10. Суспільно-політичний лад і право України у період державотворчих пошуків 1917-1923 рр.
Практичне заняття 12

- 1. Українська Народна Республіка (період Директорії):
 - а) причини виникнення та початковий етап діяльності Директорії;
 - б) Конгрес Трудового Народу України та його значення;
 - в) організація державної влади і територіальний устрій УНР;
 - г) законодавство.
- 2. Західноукраїнська Народна Республіка:
 - а) розпад Австро-Угорщини і проголошення ЗУНР;
 - б) організація, структура і функції державного апарату ЗУНР;
 - в) об'єднання ЗУНР і УНР в єдиній соборній Українській державі.

МОДУЛЬ V
СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ 1921 – ПОЧАТКУ 1990 Р.Р.

Змістовий модуль 6

Становлення радянської держава і права в Україні (1917 р. – початок 90-х рр.)

Тема 11. Утворення державно-правових інститутів української радянської держави та їх конституційне оформлення (1917-1920 рр.).

Практичне заняття 13

- 1. Утворення Української РСР. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад. Резолюції та постанови Першого Всеукраїнського з'їзду Рад, їх зміст і юридичне значення.
- 2. Державно-правове будівництво в роки громадянської війни:
 - а) зміни в державному апараті в умовах війни;
 - б) створення основ радянського права (1918-1919 рр.);
 - в) Конституція Української СРР 1919 р., порядок її прийняття, структура, зміст та історичне значення.
- 3. Розвиток взаємовідносин УСРР з радянськими республіками:
 - а) воєнно-політична угода 1919 р.;
 - б) господарсько-політичний союз 1920 р.;
 - в) дипломатична угода 1922 р.
- 4. Утворення Союзу РСР та роль Радянської України у цьому процесі:
 - а) розробка та прийняття Декларації та Договору про утворення СРСР 30 грудня 1922 р. та їх зміст;
 - б) український проект союзного договору 1923 р.

Тема 12. Держава і право України в умовах нової економічної політики (1921 – початок 1929 рр.)

Практичне заняття 14

- 1. Причини, основні завдання, етапи та наслідки першої кодифікації законодавства Радянської України.
- 2. Кодифікація окремих галузей права:
 - а) цивільного – Цивільний кодекс УСРР 1922 р.;
 - б) земельного – Земельний кодекс УСРР 1922 р.;
 - в) трудового – Кодекс законів про працю УСРР 1922 р.;
 - г) кримінального – Кримінальний кодекс УСРР 1922 р.;
 - д) процесуального – Цивільний процесуальний кодекс УСРР 1922 р.; Кримінально-процесуальний кодекс УСРР 1922 р.; Виправно-трудова кодекс УСРР 1925 р.;
 - е) сімейно-шлюбного – Кодекс законів про сім'ю і шлюб УСРР 1926 р.;
 - є) адміністративного – Адміністративний кодекс 1927 р.
- 3. Нереалізовані законодавчі проекти (Кооперативний, Житловий та інші кодекси та кодифікаційні наміри).

Тема 13. Державний устрій та право України в умовах становлення тоталітарно-репресивного режиму. Вхідження Західної України і Північної Буковини до складу України (1929-1941 рр.)

Практичне заняття 15

- 1. Зміни політичної системи СРСР.
- 2. Державно-правове будівництво УРСР в 1930-1940 рр.
- 3. Закон про судоустрій СРСР, союзних і автономних республік від 16 серпня 1938 р., його зміст та значення.

Практичне заняття 16

1. Розвиток окремих галузей права в 30-х–40-х рр. (державного, цивільного, сімейного, трудового, земельного і колгоспного, кримінального, кримінально-процесуального).
2. Причини та юридичне оформлення приєднання Західної України та Північної Буковини і Південної Бессарабії до УРСР.

Змістовий модуль 7

Радянська держава і право в Україні у воєнні та післявоєнні роки (1941 р. – початок 90-х рр.)

Тема 14. Зміни в державній системі та праві Радянської України в роки Великої Вітчизняної війни та в перші повоєнні роки (1941 – середина 50-х років).

Практичне заняття 17

1. Зміни в державній системі та праві Радянської України в роки Великої Вітчизняної війни.
 - а) надзвичайні органи державної влади;
 - б) перебудова конституційних органів влади і управління;
 - в) реорганізація судових і прокурорських органів;
 - г) надзвичайне законодавство та зміни в праві України в умовах війни.
2. Державне будівництво, розвиток законодавства та зміни в окремих галузях права у перші повоєнні роки (у цивільному, кримінальному та процесуальному).

Тема 15. Державно-правові інститути України у другій половині 50-х – середині 80-х рр.

Практичне заняття 18

1. Зміни в суспільному та державному ладі України в період розпаду тоталітарної системи (друга половина 50-х – середина 80-х рр.).
2. Нова кодифікація загального і республіканського законодавства 50-80 рр.
3. Правовий статус УРСР як союзної республіки. Розробка та прийняття Конституції УРСР 1978 р., її зміст та значення.

МОДУЛЬ VI

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ЛАД ТА ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ ПОЧАТКУ 1990 Р. ДО СЬОГОДЕННЯ

Змістовий модуль 8

Держава і право України на сучасному етапі.

Тема 16. Зміни в державному устрої та праві України в період реформ кінця 80-х – початку 90-х рр.

Практичне заняття 19

1. Реформування політичної системи СРСР кінця 80-х – початку 90-х рр.
2. Реконструювання державного апарату УРСР.
3. Зміни в судочинстві та законодавстві УРСР.

Тема 17. Розпад СРСР відродження незалежної держави Україна, шляхи її розбудови

Практичне заняття 20

1. Розпад СРСР і угода про утворення Співдружності Незалежних Держав.
2. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.: структура, зміст та історичне значення.
3. Формування та розвиток органів державної влади в умовах незалежності.
4. Конституція України 1996 р. Історія підготовки і прийняття, структура й основний зміст та значення.
5. Гуманізація правових відносин у суверенній Україні, суттєві зміни в її законодавстві.

Курсовий проект/курсова робота/РГР/Контрольна робота:

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у науково-практичній конференції з публікацією тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру.

Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Виникнення стародавніх держав.
2. Держава і право скіфів.
3. Держава і право античних міст-держав.
4. Держава і право Боспорського царства.
5. Держава і право стародавніх східних слов'ян.
6. Утворення, розвиток і занепад Київської Русі.
7. Суть норманської теорії походження Київської Русі.
8. Суспільний лад Київської Русі.
9. Правове становище феодалнозалежного населення Київської Русі.
10. Державний устрій Київської Русі.
11. Системи правління Київської Русі.
12. Характеристика джерел права Київської Русі.
13. Характеристика цивільного права Київської Русі.
14. Характеристика кримінального права Київської Русі.
15. Характеристика судочинства Київської Русі.
16. Утворення, розвиток і занепад Галицько-Волинського князівства.
17. Суспільний лад Галицько-Волинського князівства.
18. Державний устрій Галицько-Волинського князівства.
19. Характеристика права Галицько-Волинського князівства.
20. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
21. Виникнення і загальна характеристика українського козацтва, Запорізької Січі та реєстрового козацтва.
22. Система органів самоуправління Запорізької Січі.
23. Суспільний лад українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
24. Державний устрій українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
25. Характеристика джерел права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
26. Характеристика цивільного права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
27. Характеристика кримінального і процесуального права українських земель у складі Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.
28. Антикріпосницький і національно-визвольний характер народної війни.
29. Суспільний лад України у період народно-визвольної війни.
30. Державний устрій України періоду народно-визвольної війни.
31. Характеристика права України періоду народно-визвольної.
32. Входження України до складу Росії та його політико-правові наслідки.
33. Історичні передумови і правове оформлення переходу України під протекторат Росії.
34. Правовий статус України і форма її державно-правових зв'язків з Росією за Березневими статтями 1654 р.
35. Перерозподіл території України між іноземними державами та політико-правове становище України під їх владою у середині XVII - кінці XVIII ст.
36. Суспільний лад Козацько-гетьманської держави.
37. Державний устрій Козацько-гетьманської держави.
38. Ліквідація автономного устрою України.
39. Характеристика джерел права Козацько-гетьманської держави.
40. Характеристика цивільного права Козацько-гетьманської держави.
41. Характеристика кримінального права Козацько-гетьманської держави.
42. Характеристика процесуального права Козацько-гетьманської держави.
43. Криза і розпад феодално-кріпосницького ладу в Україні у складі Російської імперії.
44. Суспільний лад України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
45. Декабристський рух в Україні.
46. Державний устрій України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
47. Характеристика джерел права України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
48. Характеристика галузей права України у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
49. Скасування кріпосного права в Україні у складі Російської імперії.
50. Суспільний лад України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.

51. Правове становище селянства України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
52. Державний устрій України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
53. Судова реформа України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
54. Земська, міська і військова реформи України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
55. Характеристика права України у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
56. Загарбання західноукраїнських земель Австрійською монархією і Угорським королівством і австро-угорська колоніальна політика.
57. Суспільний лад західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
58. Державний устрій західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
59. Характеристика джерел права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
60. Характеристика цивільного права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
61. Характеристика кримінального права західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської монархії.
62. Зміни в державних інститутах на Україні після Лютневої революції 1917р. Державно-правові взаємовідносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом.
63. Органи влади та управління УНР періоду Центральної Ради (жовтень 1917 – квітень 1918 р.).
64. Державний устрій УНР за Конституцією від 29 квітня 1918 р.
65. Перебудова судових органів УНР періоду Центральної Ради.
66. Закони про громадянство від 2 – 4 березня 1918р. та інші акти в галузі державного будівництва УНР періоду Центральної Ради.
67. Закон про національну персональну автономію від 9 січня 1918 р.
68. Гетьманат П. Скоропадського. Центральна влада та управління Української держави.
69. Судова система Української держави (Гетьманат П. Скоропадського).
70. УНР періоду Директорії: центральні та місцеві органи влади та управління.
71. Судові органи УНР періоду Директорії.
72. Вищі та місцеві органи влади та управління ЗУНР.
73. Судоустрій ЗУНР.
74. Центральні та місцеві органи влади і управління УСРР за Конституцією 1919 р.
75. Основні принципи виборчої системи УСРР за Конституціями 1919, 1929 і 1937 рр.
76. Утворення СРСР та роль України в цьому процесі.
77. Судова реформа в УСРР 1922-1925рр.
78. Органи влади та управління за Конституцією УРСР 1929р.
79. Адміністративно-територіальна реформа УСРР 1922 – 1935 рр.
80. Українізація державного і господарського апарату УСРР (20-30-ті роки XX ст.).
81. Національні адміністративно-територіальні одиниці в УСРР в 20-30-ті роки XX ст. Утворення Молдавської АРСР.
82. Органи влади та управління за Конституцією УРСР 1937р.
83. Судоустрій в СРСР та УРСР за судовою реформою 1938р.
84. Правове становище західноукраїнських земель та Буковини у 20-30-ті роки XX ст.
85. Юридичне оформлення возз'єднання Західної України та Північної Буковини з УРСР.
86. Проголошення самостійності Карпатської України 15 березня 1939р.
87. Надзвичайні органи державної влади під час Великої Вітчизняної Війни 1941 – 1945 р.р.
88. Перебудова в системі місцевих органів влади УРСР під час Великої Вітчизняної Війни.
89. Зміни в системі правоохоронних органів УРСР під час Великої Вітчизняної Війни.
90. Спроба відновлення Української самостійної держави на початку війни Німеччини з СРСР.
91. Розчленування фашистською Німеччиною території України та характеристика окупаційного режиму.
92. Політична платформа УПА, УГВР (Українська Головна визвольна рада) та інших організацій націоналістичних сил під час війни.
93. Зміни в радянському державному ладі України в другій половині 50-х - середині 80-х р. XX ст.
94. Судова реформа в Україні за Законом про судоустрій УРСР 1960 р.
95. Юридичне оформлення включення до УРСР Закарпатської України.
96. Законодавче оформлення передачі Кримської області із складу РРФСР до УРСР.
97. Вищі та місцеві органи влади та управління УРСР за Конституцією 1978р.
98. Юридичне оформлення ліквідації СРСР та утворення Співдружності Незалежних Держав (СНД).
99. Декларація про державний суверенітет та Акт проголошення незалежності України, їх зміст та історичне значення.
100. Форма правління, державно-територіальний устрій та політичний режим за Конституцією України від 28 червня 1996р.
101. Державний центр УНР в екзилі: його правовий статус та політична платформа (1920 – 1991рр.).
102. Політична реформа в Україні (2004 – 2005 рр.).
103. Джерела права та законодавство Української Народної Республіки.

104. Джерела та основні риси права Української держави (Гетьманат П. Скоропадського).
105. Джерела права та зміни в законодавстві Директорії УНР.
106. Джерела та основні риси права Західноукраїнської Народної Республіки.
107. Джерела права Радянської України 1917-1922 р.р.
108. Джерела права УРСР в складі СРСР 1922-1991 р.р.
109. Перша кодифікація радянського законодавства в Україні 1922-1929 р.р., її причини та наслідки.
110. Друга кодифікація радянського законодавства в Україні 50-80-х р.р. XX ст., її причини та особливості.
111. Кодифікація і розвиток земельного права в 50-80-х р.р. XX ст.
112. Кодифікація і розвиток колгоспного права в 50-80-х р.р. XX ст.
113. Кодифікація і розвиток цивільного права в 50-80-х р.р. XX ст.
114. Кодифікація і розвиток законодавства про шлюб і сім'ю в 50-80-х р.р. XX ст.
115. Кодифікація і розвиток законодавства про цивільне судочинство в 50-80-х р.р. XX ст.
116. Кодифікація і розвиток кримінального права в 50-80-х р.р. XX ст.
117. Кодифікація і розвиток кримінально-процесуального законодавства в 50-80-х р.р. XX ст.
118. Кодифікація і розвиток законодавства про працю в 50-80-х р.р. XX ст.
119. Становлення основ цивільного права Радянської України 1917-1922 р.р.
120. Становлення основ сімейного права Радянської України 1917-1922 р.р.
121. Становлення основ земельного та колгоспного права Радянської України 1917-1922 р.р.
122. Становлення основ трудового права Радянської України 1917-1922 р.р.
123. Становлення основ кримінального права 1917-1922 р.р.
124. Становлення основ цивільно-процесуального та кримінально-процесуального права 1917-1922 р.р.
125. Розвиток цивільного права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
126. Розвиток кримінального права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
127. Розвиток трудового права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
128. Розвиток сімейно-шлюбного та спадкового права УРСР 1929 – червень 1941 р.р.
129. Зміни в цивільному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
130. Зміни в сімейному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
131. Зміни в трудовому праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
132. Зміни в кримінальному та кримінально-процесуальному праві УРСР в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 р.р.
133. Конституція Радянської України 1919 р. із змінами і доповненнями від 1925 р.
134. Конституція Радянської України 1937 р.
135. Цивільний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
136. Земельний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
137. Кодекс законів про працю УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
138. Кодекс про народну освіту УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
139. Кримінальний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
140. Кримінально-процесуальний кодекс УСРР 1922 р., його структура та загальний зміст.
141. Адміністративний кодекс УСРР 1927 р., його структура та загальний зміст.
142. Кодекс законів про сім'ю, опіку, шлюб та акти громадського стану УСРР 1926 р., його структура та зміст.
143. Виправно-трудова кодекс УСРР 1925 р., його структура та зміст.
144. Примірні статuti сільськогосподарської артілі СРСР 1930, 1935 років, їх загальний зміст та характерні відмінності.
145. Цивільно-процесуальний кодекс УСРР 1924 р., його структура та загальний зміст.
146. Земельний закон, затверджений Українською Центральною Радою (18 січня 1918 р.), його зміст та значення.
147. Кримінальний кодекс УРСР 1960 р., його структура та загальний зміст.

18) Основна література:

Основна

1. Бойко І.Й. Історія правового регулювання цивільних, кримінальних та процесуальних відносин в Україні (ІХ-XX ст.) : навч. посібник [для студ. ВНЗ] Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 903 с.
2. Гончаренко В. Д. Історія держави і права України. Підручник. Право, 2019. 552 с.
3. Забзалюк Д. Є. Історія держави та права України: навч. посібник (у схемах і таблицях). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2017. 120 с.
4. Заруба В. М. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Істина, 2006. 416 с.
5. Захарченко П. П. Історія держави та права України : підруч. К. : Атіка, 2005. 368 с.
6. Іванов В. М. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Атіка, 2007. 728 с.
7. Історія держави і права України : підруч. за ред. А. С. Чайковського. К. : Юрінком Інтер, 2006. 512 с.

8. Історія держави і права України : підруч. у 2-х т. / В. Д. Гончаренко, А. Й. Рогожин, О. Д. Святоцький та ін. ; за ред. В. Я. Тація та ін. Т. 1. К. : Ін Юре, 2003. 656 с.
9. Історія держави та права України : словник термінів і понять / [В. В. Щукін, Н. В. Сугацька, А. М. Павлюк] ; під ред. М. М. Шитюка. К. : Кондор, 2011. 284 с.
10. Історія українського права : навч. посіб. / [І. А. Безклубий, І. С. Гриценко, О. О. Шевченко та ін.] ; за ред. І. А. Безклубого. К. : Грамота, 2010. 334 с.
11. Капелюшний В. П. Історія держави і права України : навч. посіб. в схемах, таблицях і визначеннях основних термінів / В. П. Капелюшний, С. В. Кудін. К. : Олан, 2001. 224 с.
12. Конституції і конституційні акти України. Історія і сучасність. (До 15-річчя Конституції України і до 20-ї річниці незалежності України) / Упоряд.: І. О. Кресіна, О. В. Батанов ; від. ред. Ю. С. Шемшученко. 3-є вид. К. : Юридична думка, 2011. 328 с.
13. Кузьминець О. Історія держави і права України : навч. посіб. / О. Кузьминець, В. Калиновський. 2-е вид. допов. К. : Україна, 2002. 448 с.
14. Кульчицький В. С., Тищик Б. Й. Історія держави і права України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : Ін Юре, 2008. 624 с.
15. Орленко В. І. Історія держави і права України : посіб. для підготов. до іспитів 3-є вид., доповн. та перероб. К. : Вид. ПАЛІВОДА А. В., 2008. 164 с.
16. Терлюк І. Історія держави і права середньовічної України : навч. посіб. Львів : Каменярь, 2010. 231 с.
17. Терлюк І. Я. Історія держави і права України : навч. посіб. К. : Атіка, 2011. 944 с.
18. Трофанчук Г. І. Історія держави та права України : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2011. 384 с.

19) Додаткові джерела:

19. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики / П. П. Гай-Нижник (кер. проекту, упоряд., наук. ред.). К.: "МП Леся", 2016.
20. Антологія української юридичної думки: В 10 т./ За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Вид. Дім «Юридична книга», 2002-2005.
21. Аркуша О. Г., Кондратюк К. К., Мудрий М. М., Сухий О. М. Час народів. Історія України XIX століття: Навчальний посібник / За заг. ред. М. М. Мудрого. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 408 с.
22. Білоконь М. В. Органи державного управління та місцевого самоврядування в Російській імперії у другій половині XIX ст. (на матеріалах Лівобережної України): історико-правове дослідження. Х. : НУВС, 2003.
23. Бондаревський А.В. Волосне управління та становище селян на Україні після реформи 1861. К., 1961.
24. Великий енциклопедичний юридичний словник / За ред. Ю.С. Шемшученка. К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 992 с.
25. Гуржій О. Українська козацька держава у другій половині XVII ст.: кордони, населення, право. К., 1996.
26. Гуржій О.І., Орлик В.М. Селяни України та їх оподаткування в XVII – середині XIX ст. Біла Церква: Видю Пшонківський О.В., 2012. 278 с.
27. Документи українського козацтва XVI - першої половини XVII ст.: універсали, листування, угоди, присяги [Текст] / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; [упоряд.: В. Брехуненко та ін. ; редкол.: Г. Папакін (голов. ред.) та ін.]. Київ : [б. в.], 2016. -607 с.
28. Матяш І.Б. Українська консульська служба як державний інститут: становлення, функціонування, персоналії. – К.:Інститут історії України, 2016.
29. Мироненко О.М. Українське державотворення: Словник-довідник / О.М. Мироненко, Ю.І. Римаренко, І.Б. Усенко, В.А. Чехович. К.: Либідь, 1997. 560 с.
30. Нелин А. Собрание малороссийских прав 1807 года, его содержание и значение. К.,1990.
31. Падох Я. Суди і судовий процес старої України. Нью-Йорк; Львів, 1990.
32. Правовий звичай як джерело українського права (IX – XIX ст.) / [І. Б. Усенко, В. Д. Бабкін, І. В. Музика та ін.] ; від. ред. І. Б. Усенко. К. : Наукова думка, 2006. 280 с.
33. Про правові основи держави: збірник законів. Х.: ПП «Ігвіні», 2005. 416 с.
34. Русь "після Русі". Між короною і булавою. Українські землі від королівства Русі до Війська Запорізького [Текст] / [В. М. Горобець та ін.]. – Харків: Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2016. - 351,
35. Сокур Ю. В. Правові основи торговельно-транспортного підприємництва в Україні (на матеріалах чумацького промислу XVII – XIX ст.) К. : Фейвор, 2009. 202 с.
36. Терлюк І.Я. Окупаційний режим в Україні 1941-1944 рр. і проблеми творення української національної державності: історія держави і права. Львів, 2009.
37. Тищик Б.Й., Вівчаренко Б.А. Суспільно-політичний лад і право України у складі Речі Посполитої та Литовської держави. Львів, 1996.
38. Хрестоматія з історії держави і права України : навч. посіб. / Упоряд.: А. С. Чайковський (кер.), О. Л. Копиленко, В. М. Кривоніс та ін. К. : Юрінком Інтер, 2003. 656 с.
39. Хрестоматія з історії держави і права України: Навч. посіб./ Уклад. В.Д. Гончаренко, О.Д. Святоцький. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2003. 800 с.

40. Шандра В. Міщанські органи станового самоврядування в Україні (кінець XVIII початок XX ст.) К.: Інститут історії України, 2016.

Інформаційні ресурси

Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubuv.gov.ua/>.
 Національна парламентська бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uplu.kiev.ua/>.
 Державна науково-технічна бібліотека України (Київ). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutb/ u-t/ org/>.
 Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua>.
 Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://korolenko/kharkov>.
 Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.net>.
 Бібліотека Київського Національного університету будівництва і архітектури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>.
 Освітній портал Київського Національного університету будівництва і архітектури. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: org2.knuba.edu.ua/

20) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання та самостійна робота								ІЗ	Іспит	Сума
M1		M2	M3	M4	M5		M6			
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ5	ЗМ6	ЗМ7	ЗМ8			
7	7	7	7	7	7	7	7	14	30	100

21) Умови допуску до підсумкового контролю:

1. Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату ФУПП документ, який засвідчує ці причини.
2. Студент, який пропустив лекційне заняття, повинен законспектувати зміст цього заняття та продемонструвати конспект викладачу до складання заліку, іспиту.
3. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен законспектувати джерела, які були визначені викладачем як обов'язкові для конспектування, та продемонструвати знання з пропущеної теми викладачу до складання заліку, іспиту.
4. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

22) Політика щодо академічної доброчесності:

1. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.
2. Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

23) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни: <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=1284>